

INFORMASJON OM FREMMEDE ARTER

Forskrift om fremmede organismer trådte i kraft 1.1.2016.

Forskriften er hjemlet i naturmangfoldloven og har til formål å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet.



Kjempe-springfrø i blomstring

Alle, både hageeiere og eiere av dyrket mark, oppfordres til å bekjempe fremmede arter.

Bli med på dugnaden du også!



Landbrukskontoret i Lillehammer-regionen

KJEMPESPRINGFRØ

Kjempespringfrø er en ettårig urt som formerer seg med frø som kastes opptil 7 meter ut fra planten. Rotsystemet er enkelt, noe som gjør at planten lett kan dras opp fra marken. Planten blomstrer fra juni til oktober og frøene er spiredyktige i opptil 2 år. Erfaringen er at planten er hyppig å finne langs bekker og vassdrag, og spres slik lett over avstander. Planten kan variere i høyde fra ca. 0,5 til 2,5 meter. Bladene er mørkegrønne og tykke med sagtannede kanter. Blomstene kan være lilla, rosa eller hvite av farge.



Hvorfor vil vi ikke ha den?

Planten har en rask og stor spredningsevne slik at den kan overta store områder på få år.

Den fortrenger andre nyttige planter, f.eks. i bekkedrag, slik at faren for erosjon øker.

Bekjempelsesmetoder:

- Luking: napp opp hele planta og legg den i sekk eller på et tørt sted der den ikke kan slå rot. Planten gror i juni/juli, avhengig av vær. Luking må gjentas flere ganger utover sommeren, noen ganger helt inn i oktober.
- Slått: kapp stengelen nedenfor første leddknote. Slått bør gjentas 3-4 ganger fra juni/juli med 3 ukers mellomrom, i 2-3 år.
- Beiting: tråkk fra beitedyr kan gi god effekt.
- Sprøyting: god effekt av ugressmiddel tidlig i juni, når planta har en høyde på ca. 10 cm. Det er anbefalt å bruke en blanding med MCPA og flurostar. Les anbefaling i plantevernhandbok.

Bekjempelse må skje før planten danner frø. Det er viktig å bruke tiden om høsten til å merke forekomster av kjempespringfrø, f.eks. med merkepinner, farget bånd eller merkespray. På denne måten er det lettere å finne planten våren etter, før den blomstrer, og bekjempe denne.

Bekjempelsen bør være et samarbeid naboer imellom. Ta en kikk utenfor gjerder, på røyser og ellers der hageavfall ender.

Planten trives i bekkefar – og ved forekomst i bekk er det lurt å starte bekjempelsen øverst.

Dersom man har mistanke om kjempespringfrø i rundballer, så prioriter å spre husdyrgjødsel på arealer med ettårige vekster. Tette gjennomsiktige sekker med kjempespringfrø og alle andre svartelistede planter kan leveres gratis på GLØR.

Husk at planteavfall som kastes i naturen er en av de viktigste kildene til spredning av fremmede arter!

KJEMPEBJØRNEKJEKS OG TROMSØPALME

Saften fra kjempebjørnekjeks og tromsøpalme er giftig, og gir ved eksponering under sollys hudreaksjoner (kløe/eksem/blemmer). Det er derfor viktig å bruke hansker ved håndtering av disse.



Kjempebjørnekjeks er en toårig plante som er svært hardfør. Spredningsevnen gjør at den ofte hemmer eller utkonkurrerer annen plantevekst. Den voksne planten er 2-5 m høy, med forgreinet rotstokk. Hele planten har en stram lukt. Stengelen kan bli opptil 10 cm i diameter. Nedre del av stengel og bladskaft er ofte rødflekket. Planten har store finnete/koplete blad i flere etasjer. Planten danner en inntil 0,8 m bred blomsterskjerm, med mange mindre sideskjermer i flere etasjer. Frøene har vingekanter og spres lett med vann, og over korte avstander med vind. Fruktmodningen og frøspredningen skjer først seint på høsten.



Tromsøpalme er svært hardfør og kan bli inntil 50 år gammel og tre meter høy. Spredningsevnen gjør at den ofte hemmer eller utkonkurrerer annen plantevekst. Plantene produserer store mengder med frø som spres med vind, vann og jord. Også løsrevne røtter og rotbiter kan gi opphav til nye planter. Utkast fra hager i bekkedalene og andre grøntareal bidrar til ytterligere spredning.

Felles for alle bekjempelsesmetoder er at behandlingen må gjentas over flere år for å kvitte seg helt med disse plantene. Uansett antall individer og bestandsstørrelse bør plantene hindres i å danne frø.

Bekjempelse av kjempebjørnekjeks og tromsøpalme:

- Det mest effektive er å fjerne planten før den frøsetter seg (mai – juni). Så kuttes roten ved å stikke en skarp spade ca. 15 cm under jordoverflata. Rotstikking bør gjentas midt på sommeren.
- Har planten rukket å blomstre, skal blomsterstandene skjæres av rett under skjermen når toppblomstene er i blomst. Putt dem i en plastpose og kast i restavfallet. Dette er viktig for å unngå frøspredning.
- Slått er en måte å bekjempe større bestander på, og dette bør gjentas flere ganger utover sommeren for å tyne planten mest mulig for næringsstoffer. Første slått bør være i juni, siste i september.

Lykke til med dugnaden!

Kontakt oss gjerne dersom du har spørsmål eller ønske om mer informasjon

E-post:

landbrukskontoret@gausdal.kommune.no

Tlf.: 61 22 44 00

Hjemmeside:

<http://www.gausdal.kommune.no/landbruk>

Følg oss gjerne på Facebook:

www.facebook.com/landbruklillehammerregionen/

Dersom du vil sjekke om en art er en fremmed art og hvilken økologisk risiko den utgjør, kan du gå inn på Fremmedartslista på Artsdatabanken.no for å søke opp arten og se utbredelsen på kart.

Funn av fremmede arter kan registreres i Artsobservasjoner.no



Landbrukskontoret i Lillehammer-regionen

Andre aktuelle fremmede arter:

- Legepestrot/japanpestrot
- Lupiner, Parkslirekne
- Rødhyll, Skogskjegg, Alaskakornell
- Balsampoppel – Berlinerpoppel
- Gullregn, Kanadagullris

Les mer om fremmede arter her:

[http://www.miljodirektoratet.no/no/](http://www.miljodirektoratet.no/no/Regelverk/Forskrifter/Forskrift-om-fremmede-organismer/)

[Regelverk/Forskrifter/Forskrift-om-fremmede-organismer/](http://www.miljodirektoratet.no/no/Regelverk/Forskrifter/Forskrift-om-fremmede-organismer/)

<https://www.fylkesmannen.no/innlandet/miljo-og-klima/naturmangfold/fremmede-arter/>



Legepestrot

Den blir 20–60 centimeter høy. Blomstene er lyst rødfiolette. Bladene er opp til 70 cm brede.

Fylkesmannen oppfordrer til samarbeid og innsats mot fremmede arter. Miljødirektoratet har ordninger hvor en kan søke om midler til bekjempelse, informasjonsmateriell og kartlegging. Målgruppene for ordningen er regionale og nasjonale frivillige organisasjoner, institusjoner og private virksomheter.

Ordningen er årlig og en må søke i Elektronisk søknadssenter. En kan også ta kontakt med Fylkesmannen dersom en lurer på noe rundt fremmede arter, eller ønsker hjelp og råd med tanke på bekjempelse.